

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 56/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Holíčska 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 11 C 46/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 46/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v napadnutom konaní vystupuje ako žalobca proti Dopravnému podniku mesta [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“). Sťažovateľ podal žalobu na okresnom súde 23. októbra 2017. Ide o spor o zaplatenie sumy 72,00 € a súčasne o spor o ochranu spotrebiteľa pred nekalými praktikami.

3. Podľa sťažovateľa bol okresný súd nečinný až do augusta 2018, keď si vyžiadal vyjadrenie žalovaného, ktorý ho doručil okresnému súdu 22. augusta 2018. Sťažovateľ sa na základe výzvy okresného súdu z 30. augusta 2018 vyjadril k vyjadreniu žalovaného 27. novembra 2018, kde presne popísal, v čom spočívajú nekalé obchodné praktiky žalovaného. Sťažovateľ tiež žiadal, aby okresný súd zabezpečil od žalovaného písomné dôkazy, napr. platné tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave platné v roku 2016, v ktorých sa presne uvádzalo, že cestovné je 70 centov a prirážka za jazdu bez platného lístka je 70,00 €.

4. Prvé pojednávanie vo veci bolo okresným súdom nariadené na 12. september 2019, čo podľa názoru sťažovateľa znamená, že od posledného procesného úkonu (výzvy na vyjadrenie sa žalobcu z 30. augusta 2018) bol okresný súd absolútne nečinný viac ako 12 mesiacov. Konajúci súd bol vo veci tiež absolútne nečinný aj v čase od podania žaloby až do augusta 2018, keď si vyžiadal stanovisko žalovaného.

5. Vzhľadom na osobnú negatívnu skúsenosť sťažovateľa s postupom konajúceho súdu v iných konaniach sťažovateľ doručil 26. augusta 2019 okresnému súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Predseda okresného súdu v odpovedi neuviedol žiaden prehľad procesných úkonov súdu a len na základe vyjadrenia zákonnej sudkyne tvrdil, že sa koná bez zbytočných prietahov. Takéto vyhodnotenie sťažnosti na porušovanie základných práv je podľa sťažovateľa neodborné a popierajúce čl. 48 ods. 2 ústavy. Na sťažnosť sťažovateľa,

že pried'ahy sa sústavne opakujú, čo je možné považovať za šikanovanie občana, predseda okresného súdu vôbec neodpovedal.

6. Sťažovateľ tiež poukázal na skutočnosť, že v troch súdnych sporoch vedených na okresnom súde, majúcich súvislosť so žalovaným, boli vydané štyri nálezy ústavného súdu a piaty je v súčasnej dobe v riešení. Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd pried'ahy v napadnutom konaní chápal aj v kontexte preukázaných pried'ahov v iných konaniach od roku 2004.

7. Podľa názoru sťažovateľa každý ďalší procesný úkon súdu alebo odvolacie konanie sa bude odohrávať už v omeškani, a tým sa neprimerane predlžuje doba právnej neistoty, a to v spore na ochranu slabšej strany pred nekalými obchodnými praktikami.

8. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] upravené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spis. zn.: 11 C/46/2017 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní spis.zn.: 11 C/46/2017 nariaďuje konať ďalej bez pried'ahov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie 5 000,00 € (slovom päťtisíc), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (nálezu).

4. JUDr. Erikovi Šablatúrovi, advokátovi priznáva trovy konania/ trovy právneho zastúpenia 361,50 € (slovom tristošesťdesiatjeden 50 centov), ktoré je súd povinný zaplatiť na účet advokáta vedený v Slovenskej sporiteľni, a.s. Bratislava, číslo účtu: SK79 0900 000 0001 7374 2168 do dvoch mesiacov od tohto rozhodnutia (nálezu).“

9. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od okresného súdu vyžiadal súdny spis týkajúci sa napadnutého konania okresného súdu.

10. Predseda okresného súdu sa v prípise sp. zn. 1 SprV 583/2019 z 9. decembra 2019, ústavnému súdu doručenom 16. decembra 2019, vyjadril k ústavnej sťažnosti a zároveň v rámci prípisu a príloh k nemu priložených uviedol aj procesné úkony vykonané okresným súdom v napadnutom konaní okresného súdu v období, ako bolo vymedzené v predchádzajúcom bode, z čoho vyplýva:

„Žaloba, ktorou sa sťažovateľ domáha určenia, že žalovaný nie je oprávnený od sťažovateľa (žalobcu) požadovať sumu 72,- € bola osobne podaná na Okresný súd Bratislava I dňa 23.10.2017. Vec bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDAKOVANÉ] dňa 23.10.2017.

Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. 11 C 46/2017. Potvrdzujem, že predmetnú sťažnosť v správnom denníku evidujeme a bola riešená pod 1SprV/364/2019 ako nedôvodná s poukazom na prehľad úkonov vykonaných v spise sp. zn. 11 C 46/2017 a po oboznámení sa s vyjadrením zákonnej sudkyne.

Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti sťažovateľa a po preštudovaní spisového materiálu sp. zn. 11 C 46/2017 sa mi podaná sťažnosť javí ako neopodstatnená. Vychádzajúc z prehľadu úkonov vykonaných v predmetnom spise v konaní sa nevyskytlo žiadne podstatné obdobie nečinnosti. Vec je vybavovaná priebežne podľa poradia a s prihliadnutím na počet iných vecí v oddelení.

Nemožno súhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že tunajší súd bol v konaní sp. zn. 11 C 46/2017 nečinný až do augusta 2018. Mám za to, že tunajší súd koná plynulo a bez zbytočných prieťahov. V tejto súvislosti poukazujem na prehľad úkonov vykonaných v spise sp. zn. 11 C 46/2017, kedy dňa 07.05.2018 tunajší súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu. Dňa 20.06.2018 tunajší súd uznesením vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe. Dňa 30.08.2018 tunajší súd uznesením vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovaného k žalobe. Dňa 01.02.2019 tunajší súd uznesením vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k vyjadreniu sťažovateľa. Dňa 24.07.2019 bol daný pokyn na nariadenie termínu pojednávania na deň 12.09.2019. Dňa 07.08.2019 tunajší súd nariadil termín pojednávania na deň 12.09.2019. Dňa 03.09.2019 tunajší súd oznámil sťažovateľovi, že zákonná sudkyňa nevyhovuje jeho žiadosti o odročenie termínu pojednávania, nakoľko riadne nepreukázal dôvod. Dňa 10.09.2019 pojednávanie nariadené

na deň 12.09.2019 bolo zrušené zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne. Dňa 12.09.2019 tunajší súd opakovane neúspešne kontaktoval sťažovateľa ohľadom zrušenia termínu pojednávania.“

11. Ústavný súd konštatuje, že okresným súdom uvedená chronológia úkonov v napadnutom konaní korešponduje v celom rozsahu s predloženým súdnym spisom.

II.

Právomoc ústavného súdu a judikatúrne východiská

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením. V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

15. Zákon o ústavnom súde vo svojom § 56 ods. 1 uvádza, že ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Počas tohto prerokovania ústavný súd zisťuje, či ústavná sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

16. Zákon o ústavnom súde v § 56 ods. 2 uvádza, že ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

18. Pokiaľ ide o podanú sťažnosť sťažovateľa, jej podstatou a predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľom uplatnený nárok na jeho ochranu voči postupu okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

19. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľovo podanie možno kvalifikovať ako sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde, pričom sťažovateľ je v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

20. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

21. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr.

I. ÚS 42/01). Ústavný súd tiež už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05).

22. V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietáhmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

III.

Právne posúdenie

23. Sťažovateľ namieta porušenie označeného práva v namietanom konaní, v ktorom sa domáha určenia, že žalovaný nie je oprávnený od sťažovateľa požadovať sumu 72 € ako sankciu za cestovanie bez platného cestovného lístka.

24. Ústavný súd po oboznámení sa s priebehom namietaného konania, berúc do úvahy najmä charakter uplatneného nároku a odkazujúc na judikatúru prezentovanú v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia, hodnotí charakter nečinnosti okresného súdu od podania žaloby do vyzvania sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v trvaní siedmich mesiacov ako ojedinelý prietah, ktorý nedosahuje takú intenzitu, ktorá by umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o zbytočných prietáhoch v postupe okresného súdu a o porušení označených práv sťažovateľa (I. ÚS 670/2016, I. ÚS 641/2016, I. ÚS 643/2016, I. ÚS 642/2016).

25. Ústavný súd však zároveň pripomína, že prípadná ďalšia nečinnosť okresného súdu by v súhrne s doterajším priebehom konania okresného súdu mohla založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných prietáhov a prípadné neefektívne (nesústredené) konanie

okresného súdu alebo konanie poznačené zjavnou nečinnosťou by mohlo byť v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V takom prípade by toto rozhodnutie nemalo byť prekážkou prípustnosti opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde.

26. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na iné rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie označeného práva sťažovateľa v konaniach vedených okresným súdom, ústavný súd konštatuje, že dosiaľ bolo vydaných päť nálezov ústavného súdu, v ktorých bolo konštatované porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, z ktorých tri nálezy sa dotýkali postupu okresného súdu v jedinom konaní, v ktorom sa sťažovateľ domáha poskytnutia ochrany pred diskrimináciou v pracovnoprávných vzťahoch, jedno rozhodnutie konania o náhradu škody spôsobenej pri výkone práce vo verejnom záujme a ďalšie rozhodnutie konania o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru sťažovateľa. Ústavný súd v predmetných rozhodnutiach zohľadnil okrem samotnej dĺžky namietaných konaní (ktorá zjavne presahovala dĺžku aktuálne posudzovaného súdneho konania) najmä význam a dôležitosť samotného predmetu týchto konaní pre sťažovateľa. Túto skutočnosť však v napadnutom konaní okresného súdu nemožno konštatovať.

27. Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu